

Folkevirke

TEMA:
Ordenes mangfoldighed

*Kamp, krav og kontrol eller
tolerance, tro og tillid*

Af skoleleder Irene Wiborg, Sprogcentret i Kalundborg

4

Orddrillerier

Af journalist Annemarie Balle

7

Nedbryde barrierer og bygge bro

Af informationskonsulent Michael Voss, Dansk Folkeoplysnings Samråd

11

Nr. 4

Folkevirke

Social - kulturel - politisk oplysning

Udgivet af oplysningsbevægelsen
FOLKEVIRKE.

Bladet kan kun bestilles ved direkte
henvendelse til:

Folkevirkes kontor

Niels Hemmingsens Gade 10, 3. sal
1153 København K
Tlf. 33 32 83 11
e-mail: folkevirke@folkevirke.dk
www.folkevirke.dk

Dette nummer koster i styksalg
kr. 50,00 + porto.
Særpris for klassesæt.
Årsabonnement,
kr. 210,00 pr. år (incl. porto).

Redaktion

Annemarie Balle
(ansvarshavende)
Reventlowsgade 18, 4. sal tv.
1651 København V
Tlf. 51 51 24 20
Fax 39 29 17 19/39 29 90 77

Forretningsudvalg

Formand: Annemarie Balle
Næstformand: Jeanne Bau-Madsen
Kasserer: Ellis Grønvold
Britta Poulsen
Tove Hinriksen
Ellen Kristiansen
Tove Kattrup
Inger Margrete Christensen
Zara Y. Jensen

**Folkevirke er grundlagt af Bodil
Koch i 1944 som en tværpolitisk
oplysningsbevægelse for kvinder.**

**Deadline for næste nummer:
15. januar 2012.**

Oplag: 1.200.
Tryk: Aars Bogtryk & Offset,
tlf. 98 62 17 11,
aarsbogtryk@aarsavis.dk
Layout: Louise Christensen.
ISSN 0015-5845

FORENINGEN AF
DANSKE
KULTUR-
TIDSSKRIFTER

Ordnes mangfoldighed

Et ord er et ord, siger man.
Men et ord kan være mere og
andet. Det kan bl.a. rumme uud-
sagte holdninger, skjulte menin-
ger, give associationer og sætte
lange tankerækker i gang.

Givet er det også, at et menne-
ske i meget høj grad får sin iden-
titet gennem sit sprog, og sam-
tidig er sproget en helt nødven-
dig forudsætning for at forstå
andres identiteter. Sprog giver
mennesket en evne til at se ind
bag overfladerne.

Dertil kommer, at vi lever i en
mere og mere globaliseret ver-
den og i et multikulturelt sam-
fund, hvor det er afgørende, at vi
er bevidste om, hvordan de ord,
vi anvender, bliver opfattet.

Det gælder både, når vi taler med
andre, som vi kender godt og er

fortrolige med, og når vi taler
med mennesker, som vi slet ikke
kender – hverken menneskeligt
eller kulturelt.

Der er naturligvis også den legen-
de tilgang til ord, som man kan
have, når man fx konstruerer
kryds & tværs-opgaver.

Det er nogle af de forskellige til-
gange til sproget – og ordene –
som dette nummer af Folkevirke
beskæftiger sig med.

Desuden bringes der i dette
temanummer undtagelsesvis og-
så andre relevante artikler, som
falder uden for det aktuelle
tema.

*God læselyst og
på gensyn i Folkevirke!*

Annemarie Balle

Indhold

Ordet fred	3
Kamp, krav og kontrol eller tolerance, tro og tillid	4
Orddrillerier	7
Spændende europæiske bud på kulturel integration	9
Nedbryde barrierer og bygge bro	11
En drøm, der kun forbliver en drøm, er en løgn	13
Flere piger i skole	16
Folkevirke info	18
Det sker i Folkevirke i de næste måneder	22
Kulturelle oplevelser	24

Ordet *fred*

Af Benny Andersen

Et ord betyder det vi lægger i det.
Hvad betyder ordet FRED i dag?
Fravær af krig.
Krigens ophør.
Pause.
Pusterum.
Mulighed for at bygge op
hvad krigen ødelagde
men også optakt til næste krig.
Fredelig sameksistens vil sige
at man ikke fører krig mod hinanden.
Ordet FRED er blevet afhængigt af
slave af
sin modsætning KRIG
FRED er nærmest noget
der forstyrrer krigen.
Så dybt har vi ladet ordet FRED synke
men fra hvilken højde?

På oldnordisk
oldengelsk
oldtysk
betød FRED det samme
som kærlighed og venskab.
En ven var en FRÆNDE
kærlighedsgudinden hed FREJA
og ikke f.eks. KRIGA.
Fred var det væsentlige
Fred var at elske og leve og dyrke
Fred var glæden ved at slå øjnene op
og ikke mere kunne blive liggende
Fred var ikke at dukke sig
men at rejse sig
med mod på alt det hvad var dejligt.
Krig var UFRED.
Noget der forstyrrede freden
ikke omvendt.

Nu har vi ladet krigen besætte
flere vigtige højdepunkter i sproget
hvorfra den kan beherske resten.
En folketingsmand kan RETTE SKYTSET
mod regeringens spareplan
eller han LÆGGER EN TIDSINDSTILLET BOMBE UNDER DEN
i håb om at den LIDER NEDERLAG.
Sætninger FYRES AF
man SKYDER SIG IND PÅ emnet
for at finde DET RETTE ANGREBSPUNKT.
Skolebørn GÅR I KRIG MED lektierne.
Hvis en pige FÅR RAM PÅ en mand
opnår hun selv AT BLIVE KNALDET.

Et folks sprog afslører
i hvilke baner folk tænker.
Vort sprog er dels perforeret af skudhuller
dels ladet med militante udtryk.
Rent sprogligt har vi svært ved at skelne
Mellem KRIG og FRED.

Jeg ønsker ikke oldnordisk tid tilbage
kun ordet fred genindsat i dets fulde og hele
værdighed og betydning:
Heja
Freja!

KAMP, KRAV OG KONTROL eller TOLERANCE, TRO OG TILLID

I hverdagen tænker de færreste af os vel over, hvor vigtigt sproget er. Vi bruger det bare, men der gemmer sig meget uudtalt i det, vi siger med ord

Af skoleleder
Irene Wiborg,
Sprogcentret
i Kalundborg

Når et menneske kommer til Danmark for at være her og leve og arbejde, er sproget et nødvendigt hjælpemiddel. Det kan man lære, og for øjeblikket kræves det, at man lærer det bedre end omkring 650.000 voksne danskere – i hvert fald hvis man vil være statsborger. Der er i dag tre danskuddannelser, der er målrettet hver sin gruppe af mennesker. Kun den ene danskuddannelse – danskuddannelse 3 – kan bruges, hvis man senere vil være dansk statsborger. Den danskuddannelse er målrettet mennesker, der har gennemført en videregående uddannelse, før de kom hertil. Danskuddannelse 2 har et mere praktisk sigte, mens danskuddannelse 1 er tilrettelagt for mennesker, der aldrig har gået i skole, eller som har brug for at lære alfabetet, før de går i gang med en af de andre danskuddannelser.

Kender man et af de nordeuropæiske sprog, er vejen ikke alt for lang. Der er mange fælles ord – eller ord, der ligner lidt. Har man lært flere fremmedsprog, før man kommer hertil, kan det også hjælpe i danskindlæringen. Kommer man derimod fra et land, der har helt andre skrifttegn, en anden måde at bygge sproget op på, eller hvor sproget måske består af enstavelsesord, så er vejen længere. Mange danskere

har ikke prøvet at være helt på bar bund sprogligt, for hvis vi rejser i et land, der bruger de latinske bogstaver, kan vi i hvert fald afkode skilte.

Arabisk lektion

Når jeg skal synliggøre for besøgende, hvad det er, vi laver på sprogcentret, har jeg af og til brugt lidt tid på arabisk. En af underviserne har lavet en »lektion« i arabisk, som jeg kan bruge. De færreste danskere kender arabisk, så det er muligt at få en oplevelse af, hvordan det er at møde et sprog, man end ikke kan afkode.

Velbegavede, højtuddannede, vel-etablerede mennesker, der pludselig ikke kan give udtryk for andet end det mest enkle, får sig ofte en forskrækkelse ved det. Det gør noget ved os, når vi kun kan kommunikere på et meget simpelt sprog. Mange siger, at de efterfølgende har fået en bedre forståelse af, hvad det vil sige at føle sig sat udenfor, og at de oplevede det svært ikke at kunne give udtryk for noget, der gav mening. Man ved jo med sig selv, at man kan fungere, og nu pludselig føler man sig sat udenfor.

Det er en vigtig erfaring at have med sig, når man skal tale med mennesker, der er på vej med sprogindlæring – uanset om man er lærer for deres børn, ansat i banken eller i kommunen.

Det er vigtigt at bruge et enkelt sprog, men samtidig er det vigtigt ikke at tale ned til vedkommende. Vores sprog bruger vi til at kommunikere om dagligdagens opgaver og oplevelser, men heldigvis også til at udtrykke holdninger og følelser med. Mange, der taler et eller flere andre sprog, ved, at det er svært at blive så godt hjemme i et sprog, at man uhindret kan give udtryk for sin dybfølte mening om – især – følelsesmæssige emner. Man mangler ord, specielt ord, der helt præcis udtrykker det, man gerne vil sige.

Danske spidsfindigheder

I de år jeg har arbejdet med danskundervisning for indvandrere og flygtninge, er fokus skiftet et par gange fra officielt hold. De første år var undervisningen nok mere som sprogundervisningen i skolerne, så blev det korrekthed og fokus på homogene hold, senere blev fokus på arbejdsmarkedet, og det blev vigtigt at fokusere på den enkelte – og dennes muligheder for at tilpasse sig dansk så hurtigt som muligt for at kunne blive en del af det danske arbejdsmarked. Dansk som andetsprog er nu et forskningsområde. Vi ved, at det kræver mere og noget andet, når sproget ikke kun skal bruges i uforpligtende sammenhænge, men skal fungere som hverdagssprog i alle livets aspekter. Vores kursister skal

både beherske det sprog, der skal bruges i arbejdssammenhæng, men jo også kunne forstå og bruge sproget, når der er forældresamtaler i skolen, og når de medvirker ved de bestyrelsesmøder i en forening, vi kræver, man har prøvet, før man kan blive dansk statsborger.

Hvad betyder det, når læreren ved en forældresamtale siger:

»Det går jo meget godt, men din søn er ikke så koncentreret« eller »Måske kunne I bruge lidt tid på matematikken« eller »Han er jo en sød dreng, men....«.

Hvis vi er vokset op med vores kultur og sprog, hører vi godt, at læ-

rerer ikke er tilfreds, men er det tydeligt?

Når man som dansker hører ordene »måske«, »jo« og »men« – så ved vi, der kommer noget modsat bagefter, men det ved man ikke nødvendigvis, hvis man er kommet som voksen og ikke kender til underdrivelser og pæne måder at bede om noget på. Det lyder så høfligt! Men det er vel et stærkt ønske, ikke?

Jeg tænker, at lærerne måske skulle lære at sige, hvad de mener, i stedet for at give »baglæns« ordrer. Sammen med Qerim fra integrationsteamet og Eugene fra integrationsrådet har jeg haft fornøjelsen

af at drøfte kommunikation med en skoles lærere og pædagoger. Det blev en øjenåbner for dem, fordi Eugene kunne give udtryk for de frustrationer, han oplevede – ikke ved forældresamtalerne, for de var hyggelige, men da det efterfølgende viste sig, at hans barn blev erklæret ikke egnet til gymnasiet. Det kom bag på ham, det havde han ikke hørt før! Han havde ikke forstået ordene – eller rettere: Han havde ikke forstået, hvad læreren mente med ordene. Det blev en rigtig god dag, hvor alle var enige om, at »det med ord« har meget stor betydning.

Heldigvis blev det ikke ved det, for på skolen har man øvet sig i at kommunikere klart ud, hvilke forventninger man har til alle forældre.

Det levende sprog

Arbejde med sproget er en livslang opgave:

- Sproget udvikler sig til stadighed.
- Der kommer nye begreber, som af og til medfører en helt ny »sprogafdeling«.
- Man skifter måske til et nyt arbejde, der har et helt nyt fagsprog, der skal læres.
- En ny regering ændrer sprogbru- gen på nogle områder.

Dette sidste har været særlig inter- essant at følge, især fordi det har haft stor betydning for dagligda- gen på et sprogcenter. Vi kan »tale en sag ned« – men vi kan også for- stærke fokus på det, vi gerne vil, ved at bruge betydningsstærke ord. Det har vi nu set i mange år om vores nye medborgere, så mon ikke det er på tide, at vi prøver noget nyt?

Ekskluderende sprog

Mange mennesker gør sig ikke tanker om, hvor stor betydning, det har, om vi i vores sprog er eks- kluderende eller det modsatte. Medierne var hurtige til at »hoppe på vognen«, da fremmedangsten begyndte. Lovgivningen fulgte ef- ter med påbud og krav på snart sagt alle områder, og tonen i ind- vandrerdebatten blev skærpet gan- ske gevaldigt. Jeg var spændt på, om det endnu engang skulle være et tema i en valgkamp med stram- ninger og krav, der har nået høj- der, så mange danskere ville blive sorteret fra, hvis de skulle leve op til de samme krav – også sprog- ligt.

Det blev det heldigvis ikke. Det virker, som om mange synes, græn- sen er nået.

Hvad er det, vi siger til hinanden og om hinanden? På vores skole går mennesker fra hele verden og mange forskellige kulturer. De kommer med meget forskellige baggrunde, fra flygtningen, der aldrig havde mulighed for at komme i skole, til den højtuddan- nede specialist, der er headhunted til en bestemt virksomhed. Nogle er kommet hertil for at arbejde, andre mødte kærligheden og flyt- tede med til et fremmed land, endnu andre har fået asyl her i Danmark, enten efter ophold (nog- le gange mangeårigt ophold) på et asylcenter her i landet, eller de er hentet direkte i en flygtningelejr i et af verdens urolige områder. Alligevel har vi kun de samme ord for dem:

- Udlændingene
- De fremmede
- Flygtningene
- Muslimerne
- Dem, der ikke rigtig hører til!

Sådan kan man nemt komme til at opfatte det, hvis man læser aviser og hører radio/ser TV – »de frem- mede« giver os problemer, de koster, det er vigtigt at sætte grænser.

KAMP, KRAV og KONTROL – det er, hvad vi møder alt ukendt med, men ingen siger, vi behøvede at gå så vidt, som det er sket.

Den første integrationslov satte nogle meget rimelige krav – også krav til kendskab til dansk – til de indvandrere/flygtninge, der skulle være borgere i vores land.

Det er selvfølgelig vigtigt at stille krav, så ved man, at der regnes med én, man tæller med, men kravene skal være rimelige, så det bliver muligt at leve op til dem med de forudsætninger, man har med sig – også sprogligt. De allerfleste vil gerne leve op til at være deltager i det samfund, de er en del af.

Åbenhed og tolerance

Retorikken kunne være endt dér.

Hvad skete der?

Handlede det om angst for noget fremmed?

Handlede det om misundelse?

Var det den stærke tro, som nogle har, der forskrækkede?

Havde vi virkelig behov for »under- hunde«?

Sikkert er det, at sprogtonen ud- viklede sig, så det efterhånden blev almindeligt at være grov, når man drøftede indvandrerspørgs- mål.

Indvandrere, familiesammenførte, flygtninge, muslimer, kristne, hin- duer – alle blev skåret over en kam. Og den var grov!

Skyldes det manglende viden om den mangfoldighed, som alle vores nye medborgere repræsenterer, eller er det bare lettere at være grov, når man generaliserer?

Denne sommer fik vi en lektion i, hvordan det kan lade sig gøre at kommunikere åbent og uden opfor- dringer til gengæld, da Norge op- levede mareridtet på Utøya. Jeg øn- sker mig, at vi lærer af Norge. At vi finder tilbage til det, der i mine øjne er dansk:

TOLERANCE, TRO og TILLID.

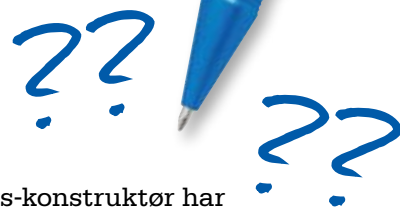
Jeg vil foreslå, at vi stopper med generaliseringer og lader den hårde og barske tone være forbeholdt den eller dem, der har fortjent den. Jeg har i mine over 20 år med danskundervisning kun mødt en lille håndfuld mennesker, som ikke var interesseret i at komme til at fungere i samfundet, så godt de kunne.

Lad os møde ethvert menneske med åbent, lyttende sind – og glem ikke at lytte efter, hvad der siges, selv om accenten måske er forstyr- rende. Det er i SAMtalen, man læ- rer noget om hinanden, og integra- tion går begge veje.

Dansk er et svært sprog, men det kan læres!

Sidst lærer man alle de uudtalte eller underforståede ting, vi også siger.

ORD drillerier

Om udfordringer og den skæve omgang med ord, som en kryds & tværs-konstruktør har

Af Annemarie Balle

forvandlet til – »FRANSKE FLODER«, ligesom ordet »LAND-MAND« delt op i to linjer kan føre til løsningen »RIM«.

- Ja, erkender 87 årige Fritz Rasmussen, min hjerne er nok lidt krøllet. Jeg elsker at sy ord sammen og kan helt uforvarende komme til at bevæge mig ud ad en tangent, hvor mine venner og familie så ser lidt forvirret på mig.

- Jeg kan huske en gang, da vi kom kørende på landevejen og så en modkørende bil, som kom fra det daværende Svendborg Amt. Dengang kunne man se på bilerne, hvor de kom fra, så biler fra Svendborg Amt havde altid nummerplader med bogstavet O. Disse »O-plader« blev i min hjerne til »oplader«, og så var

det, at jeg sagde, at man i Svendborg måtte have mange el-biler, nu de alle sammen havde »oplader«, lyder det smilende fra Fritz Rasmussen.

Måske fjollet? Ja! erkender han.

Og, tilføjer han, jeg kan da også finde på at spørge, hvorfor krimiforfattere kan have god nytte af en synonymordbog. Jo, lyder svaret fra mig selv, det må da give dem bedre mulighed for at »sy no'n ny mord« sammen.

Eller jeg kan finde på at sige, at en sagesløs vinduespolerer må kunne kaldes – en »rudeknuser«!

- Jeg synes, at det er spændende at lege med ordene og finde nye kombinationer. Ja, jeg kan ikke lade være, derfor er det også så sjovt for mig at konstruere kryds & tværs-opgaver. Jeg synes, at det er en leg, jeg går i gang med. Når jeg sidder fordybet i at konstruere en ny kryds & tværs-opgave, ja så er jeg tabt for omverdenen. Nogle kan jeg lave på et par timer, mens de store til fx Weekendavisen tager mig et par dages koncentreret arbejde at lave.

Mange ord i hovedet

- Men jeg har mange ord i hovedet, så der er et stort lager at tage af. Før jeg kan bruge ordene, skal de dog kunne findes i enten Den Store Danske Ordbog, Den Danske Ordbog, i fremmedordbøger eller leksika. Men derefter er der frit slag. Fritz Rasmussen har konstrueret tusindvis af kryds & tværs-opgaver i sit liv. Han startede så småt i skolen, hvor han konstruerede opgaver til skolebladet. Siden 1953 har han arbejdet mere professionelt med opgaverne og har bl.a. hver uge siden 1955 lavet opgaver til

Tænk på ord som »GIVE SIG«, »VAR-SOMME« og »LANDMAND«. For de fleste udmærker ordene sig ikke som noget særligt. Men for kryds & tværs-konstruktøren Fritz Rasmussen gemmer ordene på mere end pålydende.

Ordene »GIVE SIG« skriver han i to linjer og er dermed blevet til forklaring til løsningen »STEDNAVNE«, og »VAR-SOMME« deles op på samme måde og er dermed blevet

Kryds & tværs-konstruktør Fritz Rasmussen: - Min hjerne er nok lidt krøllet. Jeg elsker at sy ord sammen og kan helt uforvarende komme til at bevæge mig ud ad en tangent, hvor mine venner og familie så ser lidt forvirret på mig.

Søndags-BT og gennem de seneste mange år også til Weekendavisen, hvor han står bag både »Kæmpekrydsen« og »Den svære«. »Den svære«, mener nogle lødere, burde hedde »Den onde«!

De mange ønsker om nye kryds & tværs-opgaver har betydet, at Fritz Rasmussen i travle perioder har konstrueret op til en halv snes kryds & tværs-opgaver om ugen. Men, forklarer Fritz Rasmussen, selv om jeg har mange ord i hovedet og kan lide at lege med de mange ord, så kan det også være en udfordring for mig. Jeg kender ikke altid den præcise betydning af et ord, så jeg må ofte slå ordene op. Navnlige også for at få den helt rigtige forklaring i opgaven.

Forskellige teknikker

Der er jo mange forskellige måder at konstruere opgaverne på – i nogle opgaver skal der være kontakt til hvert bogstav begge veje, mens der i de sværere opgaver kun skal være kontakt til hvert andet bogstav.

Men der er jo altid nogle ord, som går igen fra opgave til opgave. Helst ikke for mange, for så bliver det for kedeligt for både mig og løseren. Jeg prøver også at undgå ord, som fx ender på -ede, så det bliver lidt mere udfordrende at løse opgaverne.

Inspirationskilder

Jeg læser dagligt fire-fem aviser, så jeg hele tiden kan følge med i nye ord og få flettet dem ind i opgaverne. Her er det især nye, sammensatte ord, som er interessante, for dem kan jeg umiddelbart bruge, hvis bare hver af orddelene er godkendt af Dansk Sprognævn. To velkendte ord kan, når de sættes sammen, pludselig få en ny og overraskende betydning, så dem bruger jeg mange af, efter at jeg er faldet over dem i aviserne. Så er der jo problemerne med velkendte ord,

som langsomt skifter mening, sådan som det fx er ved at ske med ordet »bjørnetjeneste«. Ordets oprindelige betydning er jo, at man tror, at man gør et menneske en tjeneste, men at man i virkeligheden gør det modsatte. Ordet har gennem de seneste år skiftet mening, så mange unge nu bruger ordet »bjørnetjeneste«, når de gør et menneske en meget stor tjeneste. Men jeg plejer nu at fastholde den oprindelige betydning af denne type ord, lyder det fra Fritz Rasmussen.

Dårlig samvittighed

Selv om Fritz Rasmussen synes, at det er meget underholdende at konstruere kryds & tværs-opgaver, så kan han af og til godt have dårlig samvittighed over at »lokke« lødere til at bruge op til flere dage på at løse en af hans opgaver.

- Ja, jeg ved, at der er lødere, som køber bl.a. Weekendavisen til 42 kroner alene for at løse min kryds & tværs-opgave – og så endda ikke bagefter sender den ind.

Løserne løser opgaven alene for at tage udfordringen op.

Nogle allierer sig med en god bekendt for så sammen at sidde og hygge sig med at løse opgaverne, og så ryger avisen måske bare ulæst ud bagefter.

Løserkontakt

Der er også de læsere, som kører helt fast, men som ikke sådan uden videre vil give op. De ringer så til mig og spørger mig om hjælp, hvis de fx har siddet i fire dage og ikke kan komme videre. Dem hjælper jeg naturligvis, men helst sådan at jeg bare leder dem på rette spor. Ja, jeg har faktisk nogle faste lødere, som jævnligt ringer til mig for at få hjælp – eller for at give ros til mig for opgaverne, så det er jo sjovt at få den slags kommentarer. Der var en gang, hvor jeg sad i toget med min kone, og ind i kupeen kom så et ældre ægtepar, der talte om »den idiot«, der var begyndt at lave opgaven i Weekendavisen. Den var blevet alt for svær. Min kone spurgte mig, om vi skulle give os til kende og sagde så, at »den idiot faktisk sidder her«. De blev lidt forbavsede, og vi fik bagefter en god snak. Det har dog ofte ærgret mig, at jeg aldrig fik hans navn, for det kunne have været interessant at have talt lidt mere med ham, men de skulle af på næste station.

Men, tilføjer Fritz Rasmussen, når jeg af og til sidder med den dårlige

samvittighed over, at jeg bruger så meget af andres tid, så tænker

jeg også på, at mange læger råder ældre til at løse kryds & tværs-opgaver, fordi det er med til at holde hjernen i gang.

Og det er jo en god ting.

Både for løserne – og for mig selv, siger Fritz Rasmussen.

Spændende europæiske bud på kulturel integration

Folkevirke har i efteråret deltaget i det fjerde partnernøde i det to-årige projekt »Cultural integration«

Af Annemarie Balle

I knapt halvandet år har Folkevirke været partner i det europæiske projekt »Cultural integration«, hvor folkeoplysere fra Tyrkiet er koordinator. De øvrige folkeoplysere kommer fra Storbritannien, Frankrig, Spanien, Polen og Tjekkiet. I projektet drøftes, hvordan den kulturelle del af integrationen kan foregå, og under besøg i de forskellige partnerlande trækkes eksempler frem.

Fire fra Folkevirke har netop været på studietur i Ostrava, som ligger i det østlige Tjekkiet.

Det blev til et spændende møde, hvor de omkring 40 europæiske deltagere bl.a. hørte om romaernes - zigeunernes - forhold. Et par repræsentanter for romaerne i Ostrava fortalte om deres hverdag og de kulturelle udfordringer, de havde, og senere besøgte deltagerne et boligområde med romaer, hvor de unge gav eksempler på typiske roma-sange og roma-danse. Romaerne er en minoritet, som har stor

bevågenhed, og som bl.a. er repræsenteret i flere råd og styrelser, så deres stemmer bliver hørt, ligesom de har bedre muligheder for at gøre op med de mange fordomme, som forfølger dem.

Polsk mindretal

Et af de store mindretal i Tjekkiet er naturligt nok polakker, da Tjekkiet grænser op til Polen.

Ja, mere end det.

I grænsebyen Tesina/Cieszyn går landegrænsen midt ned gennem byen. Det er floden, som løber gennem byen, som danner landegrænsen. Under besøg i byen fik deltagerne et godt indblik i, hvordan de to nationer tackler udfordringerne. På den tjekkiske side er alle gadenavne skrevet på både tjekkisk og polsk, så ingen af de to nationer skal føle sig fremmede. Tjekkiet har i øvrigt en lov, som giver andre byer med store mindretal samme mulighed.

Desuden blev der peget på en række andre minoritetsrettigheder som fx, at minoritetsgrupper har

ret til at have navne på deres eget sprog, at de må bruge deres eget sprog i offentlige sammenhænge, og at de er sikret uddannelse på eget sprog.

På den polske side fastholdes det, at byen er polsk, og gadenavnene skrives udelukkende på polsk.

Men bortset fra de små forskelle, så er det i dag fred og harmoni, som præger de to nationers sameksistens. En fred, som er blevet yderligere forstærket, efter at begge lande blev optaget i EU i 2004. Her blev gammelt nag for alvor lagt bag sig, og stridighederne fra Warszawapagtens dage endegyldigt begravet.

På den historiske grund i Tesina/Cieszyn blev der arrangeret en spændende workshop med fokus på forskelligheder. Her blev det bl.a. meget tydeligt, hvor forskelligt mange begreber opfattes og fortolkes, ligesom en række ord har indbyggede og udtalte holdninger. Det blev en lærerig eftermiddag, hvor åbenhed og fordomsfrihed kom til at være i fokus.

Øverst et af de karakteristiske gadeskilte på den tjekkiske side.
Her står alle gadenavne på både tjekkisk og polsk.

Nederst et kig ud over byen Ostrava.

Helena Jedináková og Elen Gorálová, som arbejder i projektet "Coexistence Village", der især retter sig mod romaer.

Folkevirkes næstformand Jeanne Bau-Madsen (th) i debat med to britiske repræsentanter.

Folkevirkes deltagere takker de tjekkiske værter for spændende dage i Tjekkiet. Fra højre ses Charlotte Prætorius, Zara X. Jensen, Jeanne Bau-Madsen og Annemarie Balle.

En gruppe unge romaer fra "Coexistence Village" optrådte med både sang og dans, der havde rødder i den traditionelle roma-kultur.

I anledning af Frivillighedsåret er et af Folkevirkes medlemmer blevet interviewet af Dansk Folkeoplysnings Samråd om det at være frivillig:

Nedbryde barrierer og bygge bro

At opleve deltagerne troppe op trods snestorm og udtrykke deres glæde over arrangementet – det giver drivkraft og skaber lyst til at fortsætte det frivillige arbejde i Folkevirke, fortæller Charlotte Prætorius

*Af informationskonsulent
Michael Voss,
Dansk
Folkeoplysnings
Samråd*

- Vi fik nedbrudt barrierer hos en del af de etniske danskere, og minoritetskvinde udtrykte deres glæde over at blive hørt og tilføje værdi til diskussionen om relevante emner.

Charlotte Prætorius fortæller om en debatweekend for etniske danske kvinder og kvinder fra en lang række etniske minoriteter om demokrati i hverdagen, som hun og andre fra Folkevirke arrangerede i efteråret 2010.

Tværpolitisk folkeoplysning

Folkevirke er en landsdækkende, tværpolitisk oplysningsvirksomhed, primært for kvinder. I vedtægterne defineres opgaverne bl.a. således. »Folkevirke ønsker at fremme en aktiv dialog og derved give deltagerne et bedre fundament for at deltage engageret i den demokratiske proces«.

Charlotte Prætorius, der er 32 år, har været aktiv frivillig i Folkevirke i 11-12 år. Hun fremhæver debatweekenden som en af de gode oplevelser i hendes frivillige arbejde:

- Feedback'en var fantastisk – det både glæder og vejer hele indsatsen op, når man samtidig føler, at

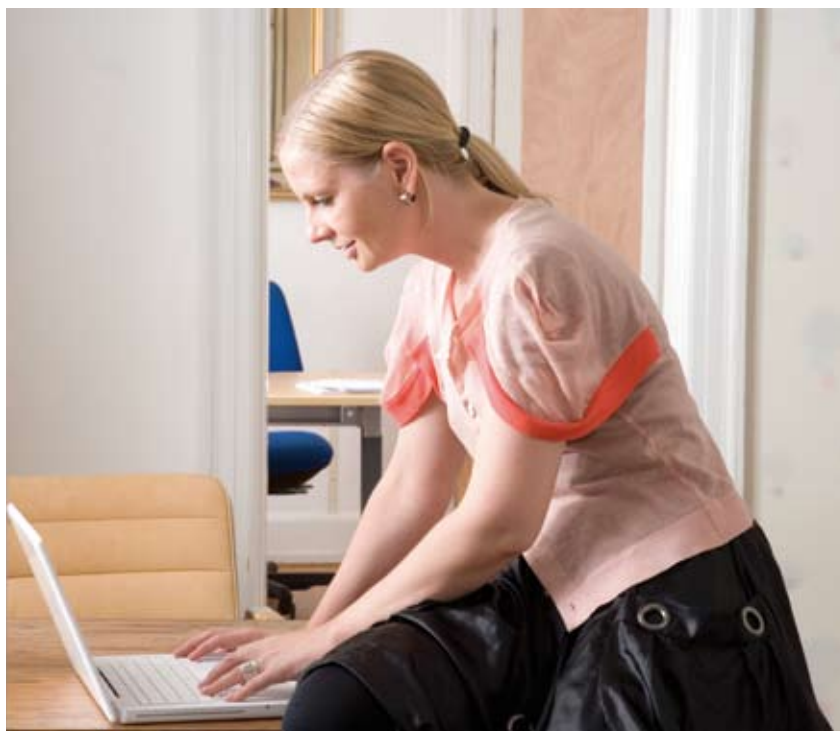
man har været med til at bygge bro, facilitere en dialog og nedbryde barrierer. Det er den slags, der er drivkraften og skaber lysten til at fortsætte sit engagement og lave lignende arrangementer, fortæller Charlotte.

Konstant udfordret

Mange frivillige organisationer er tilknyttet en bestemt ideologi eller religion, men ikke Folkevirke. Derfor fandt Charlotte det nemt at engagere sig i organisationen:

- Jeg kan rigtig godt lide, at der ikke stilles krav om, at man har en bestemt holdning, tro eller overbevisning. Til gengæld møder jeg mennesker, der er meget forskellige fra mig.

Det er vigtigt for mig at blive udfordret på mine holdninger og kunne debattere. Det er på den måde, at jeg lærer nye ting. Samtidig lærer jeg, hvor jeg står og forholder mig til mine omgivelser. Folkevirke er sådan et rum for mig, fortæller Charlotte.

Charlotte Prætorius har været frivillig i Folkevirke gennem flere år og er bl.a. aktiv i planlægningen af »Kvindestemmer«. Foto: Henrik Wichmann.

I begyndelsen koncentrerede Charlottes indsats sig primært om at skrive artikler til Folkevirkes magasin.

- Men i de seneste år har jeg i langt højere grad været involveret i planlægningsarbejdet, og mit engagement har været mere kontinuerligt og hyppigt.

I øjeblikket arbejder Charlotte med projektet »Kvindestemmer«. Det er femte gang, at hun er med til at organisere denne årligt tilbagevendende begivenhed, hvor en række kvindelige kunstnere over en eftermiddag skaber et potpourri af musikalske, litterære og visuelle udtryk.

Attraktiv for foreningsfremmede

Som mange andre foreningsfrivillige oplever Charlotte også indimellem, at det kan være en udfordring at få folk til at engagere sig og afsætte tid i en travl hverdag til arrangementer, der ikke er lønnede og foregår i ens fritid.

- Der er i dag mange tilbud til alle. Vi prøver at skabe opmærksomhed og synliggøre vores organisation gennem internettet, vores magasiner og vores mange arrangementer.

I bund og grund er det et spørgsmål om at gøre tingene relevante og kommunikere på en måde, så det er til at forholde sig til og får

betydning. Det er heldigvis én af de styrker, jeg ser i Folkevirke – men også i andre lignende organisationer. Vi har evnen til at kommunikere i øjenhøjde.

For Folkevirke er det oven i hat en fordel, at vi fungerer på tværs af alle skel. Det gør os attraktive for mange, der er nye i det danske foreningsliv – enten fordi de ikke har engageret sig før, eller fordi de er nye i det danske samfund.

- Så længe jeg føler, at jeg bidrager med noget – og samtidig får noget igen – vil jeg fortsætte mit frivillige arbejde i Folkevirke, siger hun.

En drøm, der kun forbliver en drøm, er en løgn

- Sådan lød oplægget fra Christel Sonne Rasmussen, da folkevirkere i august mødtes for at drøfte Folkevirkes fremtidige satsninger

Af
Jeanne
Bau-Madsen

Christel Sonne Rasmussen, som har skrevet bogen »Motivation. Drømme og længsler«, lagde ud med at spørge, hvad vores motiv for at bevæge os i grunden er. Hun pegede på to drivkræfter, nemlig:

- Væk fra noget
- Hen mod noget

»Væk fra«-motivet er den vigtigste kraft, og den der får os til at gøre noget. Det er, når man siger: »Jeg vil ikke have det sådan længere«, at der sker noget, men sommetider kan det være svært at tænke positivt.

»Hen mod noget«-motivationen er, når man siger, at »Nu vil man gøre noget!«

Når man laver store forandringer og er meget afklaret om, hvad man ikke vil. Forventningens glæde er god og lys og genererer energi. Så kan vi sætte noget i gang. Folkevirke, nu skal det virke!

Det er kun virkeligheden, der virker – der kommer indspark fra virkeligheden ude fra eller inde fra én selv. Det vil jeg egentlig gerne – flyttes til »det vil jeg«.

Den første sætning åbner for, at man kan fortryde, hvis der viser sig forhindringer. Forandringer kræver vilje, som B.S. Christiansen har udtrykt det, men det er ikke nok, der skal også være bl.a. nysgerrighed, sagde Christel Sonne Rasmussen, for virkeligheden er medspiller. Bag vilje ligger der et ønske eller en drøm.

For, pointerede Christel Sonne Rasmussen, alt, hvad vi har nået, er startet med en drøm eller en længsel. Man skal finde et vil-sted inde i sig selv, hvis det skal blive til noget.

Målsætning

Held, lykke og succes er ikke bare en størrelse – det handler ikke bare om at være heldig, men man skal

placere sig der, hvor heldet kan finde én, lød det fra Christel Sonne Rasmussen.

Man skal sætte sig mål og skrive sine mål ned, for det er mere forpligtende. Al målsætning skal være klar, tydelig og omsættelig. Desuden skal målene være positivt formulerede:

- **Tro** på du kan nå dit mål – »det kan jeg lykkes med«
- **Entusiasme**. Når man fortæller om sit mål, skal man udstråle begejstring og entusiasme. Alle stærke tilstande vil sprede sig.
- **Vedholdenhed**. En udfordring for mange – hver dag at gøre lidt og signalere til andre. Søg hjælp fra andre, så man bliver holdt fast i målsætningen.
- **Netværk**. Det må ikke kun være dig, der ved, du har et mål – der er nogle, der skal vide det. Man motiveres og forpligtes anderledes, når andre også kender til ens mål: Der skal mere til at lade være.

1. Drømmefasen – drømmeren
2. Kill your darlings – kritikeren
3. Forandringer skal være realistiske – realisten

Derefter var der en spændende idérunde om: Hvad nu hvis? – der ingen begrænsninger var, hvor ville du ønske, Folkevirke var om et år? Der blev givet mange bud – bl.a.:

- At Folkevirke fik flere medlemmer (yngre).
- At vores arrangementer var bedre end andres.
- At konsulenten var på kontoret hver dag og havde overskud til at tage ud i landet.
- At konsulenten kunne skabe køkkenbordssamtaler ikke kun om litteratur, men også emner som kultur og livet i Danmark. Skal også rettes mod nydanskere.
- At vi var mere kendt og kom ud med vores budskab i fx lokalpressen og i dagbladsannoncer.

- At vi arrangerede dagligstuemøder.
- At Folkevirke styrkede fællesskabet, så vi alle blev en del af et fælles projekt.
- At kontoret blev styrket for at styrke sammenholdet.
- At vandrelærere/konsulenter tog ud i yderdistrikterne med gode idéer. Vi skal starte fra bunden – ved køkkenbordet med undervisning i at danne kredse. Opgaven skal være at finde en leder, der kan samle en gruppe og medinddrage nydanskere. Behovet findes også i de store byer.
- At Folkevirke fokuserede på kvinder både i EU og blandt nydanskere.
- At hjemmesiderne fra Dansk Kvindesamfund og Folkevirke arbejdede sammen.
- At vi havde flere fælles projekter på tværs af landsdelene.

Derefter udspandt der sig en idédebat om, hvor Folkevirke skal lægge sit fokus næste år eller næste halvår? Her blev der en meget livlig debat, og der blev især fokuseret på:

- Flere nye medlemmer, men også værne om de gamle: Medlemspleje!
- Man bør lave noget andet end litteratur i de store kredse fx Roskilde.
- Vi skal gøre noget mere ud af vores digitale kommunikation.
- Mere synlighed omkring de internationale projekter.
- Lave mere moderne projekter, der kunne interessere yngre, som fx musik – måske etnisk og foredrag. Kontakt musikskoler og konservatorieelever.
- Forsøge at få lokale arrangementer ind under Folkevirke.
- Vigtig med vidensdeling kredsene imellem med kontoret som omdrejningspunkt.
- Vi bør oprette en database med gode idéer – en idébank med foredragsholdere – med kontoret som samlende kraft. Vi skal vide mere om hinanden kredsene imellem.
- Folkevirke på landsplan (kontoret i København) skal inddrage kred-

I forlængelse af disse stikord skal man også huske på målsætningsmodellen SMART.

S: Specifikt – ikke kun abstrakt. Målet må ikke være for detaljeret.

M: Målet skal være målbart. Hvordan ved vi, vi er undervejs? At vi er på rette vej?

A: Attraktivt/andre. Hvor vigtigt er det at nå dette mål? På en skala fra et til ti skal vi ligge over fem for, at det bliver til noget. Hvilke andre vil dette indvirke på? Man kan blive nødt til at ændre en målsætning, fordi det indvirker på andre.

R: Realistisk. Hvor realistisk er dette mål? Hvis der kommer problemer, hvad gør vi så?

T: Tidsrammen. Hvornår ønsker vi senest, målet skal være nået? Man skal være forsigtig med at sætte en tidsramme, der ikke er realistisk. Man skal måske justere målene undervejs.

Visioner

Visioner og holdninger som skal føre til ændringer. Hvis man ønsker forandringer, skal man igennem 3 faser:

Christel Sonne Rasmussen var gennem to dage en engageret coach for Folkevirkes repræsentanter.

sene tidligt i projektforsløb, hvis de skal være interesserede i at være med.

- Brug Facebook!
- Opret blog.
- Hvis vi tiltrækker unge mennesker, skal vi have noget at tilbyde dem.
- Projekterne skal bl.a. udbydes på Facebook: Vil I være med?

Derefter var deltagerne igennem en idédebat om, hvad Folkevirke vil undgå. Her blev bl.a. peget på:

- Væk fra vanetænkning.
- At være hinanden nok i kredsene.
- Undgå spredning mellem det lokale og det centrale.
- At kontoret kun er åbent om mandagen.
- For få deltagere.
- Selvtilfredshed.
- Vi skal ikke skrive: Desværre kom der for få til mødet.

Der blev lyttet intenst til de mange gode debatter på Rødning Højskole. Her ses Karen Halberg (t.v.) sammen med Gunvor Fink Møller.

Efter en spændende visions-weekend kunne deltagerne vende hjem til deres lokale netværk og kredse for at gøre brug af weekendens inspiration. Ingen tvivl om, at folkevirkere har fået mange gode idéer til nye aktiviteter, som mange kan

få glæde af i de kommende måneder – ja, år.

Folkevirke er nu kommet på Facebook og arbejder med at etablere et nyhedsbrev, så folkevirkebrugere hurtigt kan få besked om møder og nye aktiviteter landet over.

Dialogen var i højsædet på Rødning Højskole. Her ses fra venstre Tove Hinrichsen, Jeanne Bau-Madsen, Sabria Safar og Zara Y. Jensen.

Flere piger i skole

Folkevirke har sammen med bl.a. KULU været med til at sætte fokus på kvinder i tredjelande. I den forbindelse blev det tydeligt, at kampagnen »Verdens Bedste Nyheder« kunne notere sig store fremskridt

Det er blot få måneder siden, at Danmarks nye generation af skolemodne børn for første gang mødte i skole. Såvel Noah som Josefine trådte en ligestillet fremtid i møde med lige muligheder for uddannelse, job og politisk indflydelse uanset deres køn. I hvert fald hvis det står til det tredje af FNs otte 2015-mål for dette årtusindes vigtigste globale indsatsområder for en bedre verden. Et mål. Som peger på, at der i fremtiden skal være lige muligheder for uddannelse, job og politisk indflydelse uanset køn. Dette og de øvrige mål skal nås inden år 2015.

Da 2015-målene blev vedtaget, var det med håbet om en bedre verden, og der blev etableret enighed om verdens alvorligste problemer – ekstrem fattigdom derunder sult, kønsulighed, manglende skolegang, børne- samt mødre dødelighed, hiv/aids, klimaudfordringen, manglende globalt samarbejde.

Mål nummer tre lyder, at kønsligestilling og kvinders »empowerment« skal fremmes.

Der er tre konkrete indikatorer for, at målet er nået

- Andelen af piger i forhold til drenge under uddannelse
- Andelen af kvinder i den lønnede arbejdsstyrke
- Antallet af kvinder i forhold til mænd i de nationale parlamenter

Målet tager udgangspunkt i det demografiske forhold mellem mænd og kvinder, der globalt set er 101:100, og det vil derfor kræve

cirka en 50/50 fordeling mellem kønnene, hvis der skal være tale om komplet lighed. At gribe ligestilling an som et spørgsmål om antal og procenter kan fortælle os en del om forholdet mellem os selv og andre og gøre det muligt at vurdere udvikling over tid.

På verdensplan er kvinders gennemsnitlige repræsentation i nationale parlamenter i dag 18,6% (2009 tal). Der er sket en stigning på 7% siden 1995.

Hvis man tager kvantiteterne i det politiske system i Danmark som eksempel, så ser vi, at danske Noah og hans kønsfæller har en chance på 62% for at få en plads i Folketinget. Omvendt har Josefine som dansk kvinde en chance på 38%. Så ser det lysere ud, hvis man hedder Jameela og bor i Bangladesh, hvor 33% af pladserne i parlamentet er reserverede til kvinder.

Forhindringer

Men betyder dette, at der er mere ligestilling i Bangladesh end i Danmark?

Ser man bagved tallene og på kvinders reelle deltagelse, så er Jameelas vej til reel politisk indflydelse fra hendes reserverede sæde i det nationale parlament brolagt med forhindringer. Selvom kvinderne sidder i parlamentet, så er de sjældnere med til de politiske forhandlinger, får ikke opbakning til at fremsætte lovforslag, og når de ytrer sig i politiske sammenhænge, har de en større risiko for at blive udsat for vold end deres mandlige modstykker. En sjælden undersøgelse fra 2008 om emnet fra et andet udviklingsland, nemlig Zimbabwe (foretaget af Women's Coalition of Zimbabwe), viser, at 62% af kvinder, som enten selv var politisk aktive, eller relaterede til en mand, som var det, rapporterede at være blevet udsat for vold som en direkte konsekvens af det politiske engagement. Et tidligere kvindeligt parlamentsmedlem i Bangladesh forklarer desuden, at det er et problem, at kvinder ikke råder over deres egne penge, da hendes penge ofte vil tilhøre hendes far, dernæst hendes mand og svigerfamilien (Razia Faiz til IDEA2002). Eksempler som disse viser, at de bagvedliggende ulige strukturer, som forårsager ulighed, fortsat eksisterer, til trods for at kvinderne bryder normerne og bliver politisk involverede. De garanterede 33% kvinder, i nationale parlamenter i lande som Bangladesh, lader altså stadigvæk meget tilbage at ønske.

Hvis Noah og Josefine skal vokse op med lige muligheder – ikke bare i statistikkerne men i praksis – er det afgørende, at vi får fokus på de bagvedliggende strukturer, som forårsager uligheden, og diskuterer problemernes rød-

Folketingsmedlemmerne Karsten Lauritzen (V) og Johanne Schmidt-Nielsen (Ø) i morgenbrødsaktion til fordel for »Verdens Bedste Nyheder« på Nørrebro Runddel i København. Foto: Rune Hansen.

der, frem for blot at se på målet. Dette opfordrer organisationerne Kønsnet, Afrika Kontakt og Folkevirke kampagnen »Verdens Bedste Nyheder« til ikke at overse i deres jagt på de gode overskrifter. Kønsulighed er et komplekst problem og kræver derfor komplekse løsninger, sådan som tidligere tiders internationale handlingsdokumenter for kønsligestilling opstiller. Men de kræver også den handlekraft og det globale konsensus, som 2015-målene rummer.

Derfor skal vi ikke miste momentum i kampen, men tage ved lære af de fejltrin, som vi har gjort ved vores entré i det ny årtusinde, og vove atter at gå i dybden, når vi diskuterer årsager og løsninger af verdens problemer.

Folkevirke i Lyngby:

Det ressourcestærke grænseland

Lørdag den 10. marts 2012 holder Folkevirke i Lyngby sit årlige Lindegårdsmøde.

Efter velkomst og kaffe/te kl. 10.00 lægger **generalsekretær** for Grænseforeningen **Knud-Erik Therkelsen** op til debat.

Knud-Erik Therkelsen har været højskoleforstander og fortæller medrivende om grænselandets historie – også den historie, der ikke er kendt af alle. Om sit arbejde i Grænseforeningen siger han bl.a.:

»Det er ikke længere synd for det danske mindretal i Sydslesvig. I dag er de ressourcestærke. Derfor er Grænseforeningen ikke mere en indsamlingsorganisation, men en folkeoplysende organisation«.

Og fortsætter han:

»Jeg har selv begge dele af Grænseforeningens identitet i mig, både den oprindelige og den nye. Jeg er opflasket med det nationale i Sø-

Generalsekretær Knud-Erik Therkelsen.

derjylland. Som ung kom jeg på Rønshoved Højskole, og senere blev jeg lærer samme sted.

Højskolen var højborg for den nationale tradition, som ikke mindst var defineret i modsætning til det tyske og til tyskerne. Forstanderen var Bertel Haarders far, Hans

Haarder, der var en markant skikkelse i højskolebevægelsen. Så sent som i 1983 stod en ung nybagt lærer ved siden af ham og så fra højskolen ud over Flensborg Fjord. Han vidste ikke rigtig, hvad han skulle sige til den betydningsfulde mand, men endte med et 'Tænk engang, lige derovre ligger Tyskland'. Hvortil Hans Haarder svarede: 'Nej, der ligger Sydslesvig!'.

Det er den tradition, som Grænseforeningen er en del af, og jeg er dybt forankret i den«.

Kl. ca. 12.00 serveres frokost. Der vil blive serveret salater, kødpålæg og lidt ost. Efter frokost skal vi høre og synge danske sange.

Pris **kr. 180,00** for medlemmer og **kr. 200,00** for ikke-medlemmer. Mødet er åbent for alle interesserede.

Folkemøde på Bornholm

Folkevirke planlægger deltagelse i Folkemødet på Bornholm i dagene den 14.-17. juni 2012

I sommers blev »Folkemøde« efter svensk inspiration for første gang holdt i Danmark. Det skete under stor mediebevågenhed på Bornholm, hvor hovedparten af de danske toppolitikere mødte op sammen med forskellige interesseorganisationer.

Omkring 10.000 deltog i mødet i løbet af de fire dage.

Mødet oversteg langt arrangørernes forventninger, derfor ligger det også fast, at »Folkemødet« skal arrangeres i sommeren 2012 – denne gang med et større folkeligt element. Derfor har det også

været helt oplagt, at folkeoplysningen skal være repræsenteret på »Folkemødet«.

Dansk Folkeoplysnings Samråd skal danne paraply for flere af de folkeoplysende organisationer, som derved får mulighed for at deltage i mødet og ikke mindst for at vise, hvor levende den danske folkeoplysning er, og hvilke inspirerende muligheder, den rummer.

Folkevirke arbejder hen mod en deltagelse og her brug for, at så mange folkevirke-aktive som muligt bakker op og meget gerne

også kommer med indspil til, hvordan Folkevirkes deltagelse skal forme sig.

Der er lagt op til, at Dansk Folkeoplysnings Samråd bl.a. kan stille mødefaciliteter i form af telt og offentlig talerstol til rådighed.

Men kun fantasien sætter grænser for, hvordan Folkevirke kan markere sig og være med til at skabe samtale, debat og dialog. Interesserede kan i de kommende måneder være med til at planlægge aktiviteterne, som skal ligge den 14.-17. juni 2012.

Kulturelt møde med Slesvig

Folkevirkes planlagte studietur til Slesvig i efteråret løb ind i en række uforudsete problemer, derfor blev det besluttet at flytte turen til foråret 2012 – dagene den **12.-16. april**. Folkevirke arrangerer turen i samarbejde med Aktive Kvinder i Sydslesvig.

I løbet af dagene sættes der bl.a. fokus på nogle af mindretallene omkring Østersøen. Vilkaerne for det danske mindretal i Sydslesvig præsenteres, ligesom det i løbet af dagene også betones, at det er vigtigt, at mindretallene anerkendes og har både sociale, kulturelle, politiske og økonomiske muligheder for at eksistere.

Udgangspunkt for turene er kursuscentret »Christianslyst«, Christianslyst 1, Nottfeld, D-24392 Süderbrarup, Tyskland.

Program

Torsdag den 12. april 2012

Indkvartering og velkomst. Orientering om **det danske mindretal i Sydslesvig** (SSW Sydslesvigsk Vælgerforening, ved **formanden for SSW-landdagsgruppe i Kiel, Anke Spooren-donk**).

Aftensmad – 2 retters menu.

Fredag den 13. april 2012

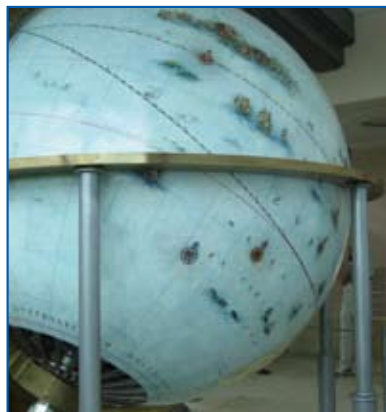
Guided gåtur i den gamle **fiskerby Holmen** i Slesvig. Holmen er en gammel fiskerbydel, hvor beboerne i århundreder har haft deres egne sæder og skikke. Betegnelsen Holm er dansk og betyder lille ø. Rundvisning i **Domkirken** med bl.a. **Brüggemann-alteret**. Det fantastiske Brüggemann-alter er et mesterværk i træskærerarbejde udført af Hans Brüggemann. Det består af 400 figurer i egetræ og udgør hovedmotiverne fra Jesus Lidelseshistorie og andre episoder fra bibelen.

Alteret er med i den danske kulturkanon som det eneste værk, der ikke er i Danmark, men altså

befinder sig i den historiske del af riget.

Rundvisning på **A. P. Møller Skolen** i Slesvig. A. P. Møller Skolen er det danske gymnasium i Slesvig by. Skolen blev indviet i september 2008 og er nu det danske mindretals 2. gymnasium, ved siden af Duborg-Skolen i Flensborg.

Danevirke Museum ligger lidt vest for byen Slesvig. Det er et arkæologisk specialmuseum for det store voldanlæg Danevirke. Det er også museum og informationscenter for det danske mindretal i Sydslesvig. Udstillingen fortæller det danske mindretals historie fra 1864 og frem til i dag. **Globushaus** ved **Gottorp Slot**.

Den gottorpske kæmpeglobus.

I 1990'erne opstod i Slesvig planer om at rekonstruere kæmpegloben ud fra et bevaret bygningsinventar fra 1708. Kopien blev gjort tilgængelig for offentligheden i maj 2005, og den imponerende gottorpske kæmpeglobus kan nu ses i det nybyggede globehus i den nyskabte barokhave Nyværk. Aftensmad – 2 retters menu.

Lørdag den 14. april 2012

Besøg og rundvisning på **Dansk Centralbibliotek** i Flensborg. Resten af formiddagen til fri rådighed i Flensborg.

Besøg og rundvisning på **Dansk Ældrecenter** i Flensborg (renoveret med tilskud fra A. P. Møller Fonden)

tidligere Dansk Alderdomshjem. Tur til den **gamle kirkegård** i Flensborg. På kirkegården er der begravet omkring 2.000 danske soldater, som blev dræbt i slagene ved Bov 1848, Isted 1850, Sankelmark og Dybbøl i 1864. Bl.a. ligger generalmajor F.A. Schleppegrell og oberst Frederik Læssøe her.

Rundvisning ved **Istedløven**. Mindesmærket for slaget ved Isted, der i 1850 afsluttede Treårskrigen mellem Danmark og Tyskland, har troligt vogtet over pladsen bag Tøjhusmuseet i mere end tres år. Men nu vender løven tilbage til sin oprindelige plads.

Aftensmad – 2 retters menu.

Søndag den 15. april 2012

Gudstjeneste i **Helligåndskirken** i Flensborg. Helligåndskirken blev bygget 1386, og fra 1588 holdtes danske gudstjenester.

Besøg på **Det Kgl. Danske Generalkonsulat**. **Generalkonsul Henrik Becker-Christensen** byder os velkommen.

Sejltur på Slien.

Aftensmad – 3 retters menu i Vikingtårnet i Slesvig (spisested på 26. etage).

Mandag den 16. april 2012

Hjemrejse.

Madpakke kan smøres på stedet.

Pris: kr. 2.900 for medlemmer af Folkevirke og **kr. 3.400** for ikke-medlemmer. Prisene dækker transport fra København/Hobro og frem til overnatningssted, overnatning, alle måltider samt bus og entré. Eneste ekstraudgift er egne drikkevarer. Medbring pas for en sikkerheds skyld.

Seneste tilmelding fredag den 2. marts 2012 – men meget gerne tidligere til folkevirke@folkevirke.dk eller på tlf. 33 32 83 11.

Efter bindende tilmelding tilsendes girokort mv.

Inspirerende eftermiddag med musik, litteratur og skulpturer

Arrangementet »Kvindestemmer«, løber af stabelen **lørdag 24. marts kl. 12.30-ca. 17.00** i Huset i Magstræde i København K. Folkevirke arrangerer »Kvindestemmer« i samarbejde med Dansk Blindesamfunds Kvinder, Dansk Kvindesamfund og Kvinder i Musik

Efter velkomst ved **kunsthistoriker og redaktør Lisbeth Tolstrup** bliver **Lone Hørslev** første **forfatter** på scenen. Lone Hørslev har skrevet flere romaner og digtsamlinger. Senest »Sorg og camping« fra 2011, som handler om livet og lykken beskrevet med humor, skarpe kanter og leg med sproget.

Derefter optræder **operasanger Antje Jansen** og **pianist Mette Christensen**. De vil trække en række af de store, kvindelige komponister frem i lyset, som har stået i skyggen af deres mænd – bl.a. Clara Schumann, Alma Maria Schindler-

Mahler og Pauline Viardot. Antje Jansen vil desuden synge lieder af Kaija Saariaho.

Keramiker Betty Engholm bliver årets billedkunstner. Hun har gennem årene udført en lang række udsmykninger på bl.a. sygehuse og offentlige pladser. Flere af hendes værker vil være udstillet i Huset og hun vil fortælle om sin kunst inden pausen, så deltagerne får rig mulighed for selv at se nærmere på skulpturerne og gå i dialog med Betty Engholm.

Efter pausen går **forfatteren Lone Aburas** på scenen. Hun debuterede i 2009 med romanen »Føtexsøen«, som hun modtog Statens Kunstfonds præmiering for nyudgivelser for. Hun har i 2011 udgivet sin anden roman, »Den Svære Toer«. Derefter optræder **Chris Poole, komponist og rytmisk tværflyttenist** og **Ann Falden, sanger, kom-**

ponist og producer. De spiller egne værker i et billedskabende og rytmisk stærkt musikunivers.

Eftermiddagen afsluttes af **forfatteren Merete Pryds Helle**. Hun debuterede i 1990 og har skrevet mange romaner – bl.a. e-mail-romanen »Kære Mai« fra 2011 og »Hej Menneske« fra 2009. Merete Pryds Helle er frontløber og nyskabende indenfor de digitale medier.

Pris:

Voksne: 80 kroner.

Unge/studerende: 50 kroner.

Billetter købes ved indgangen.

Se flere oplysninger om de optrædende på www.folkevirke.dk

Økonomisk støtte fra bl.a.:

Den Bøhmske Fond, Københavns Musikudvalg, Folkevirke og Kvinder i Musik.

Spændende efterårsdag i Dyrehaven med hjortebrøl og vekselvarme dyr

Af Folkevirkes næstformand
Jeanne Bau-Madsen

Lørdag den 10. september kl. 10.00 mødtes en flok folkevirkere ved den røde port i Klampenborg med naturvejleder Lars Rudfeld. Vejret var fint og turen gik mod Eremitagen. Alle havde fået udleveret Skov- og Naturstyrelsens brochure om Dyrehaven. Her var billeder af de tre hjortearter, der lever i Dyrehaven.

Straks efter turens start blev vi fulgt af en sikahjort, og børnene fandt hurtigt ud af, at agern var dens livret. Lars fortalte, at den sandsynligvis snart ville blive skudt af skovens folk, fordi den var alt for tam.

I løbet af turen lærte vi træernes navne, skovens historie og så på interessante smådyr og planter. Børnene prøvede at holde en grøn frø og en salamander. De lærte, at dyrene er vekselvarme ved at holde dem i hånden. Håndens varme betød, at dyrenes temperatur steg så meget, at de kunne flygte.

Men det vigtigste var hjortene, og især kronhjortene var spændende. Vi så deres sølehuller og hørte hannerne brøle. En af de store hanner, som vi så helt nær, havde et kæmpe gevir, som var skævt. Han var meget ophidset, brølede og løb i retning af os, så vi skyndte os at gå videre.

Senere har jeg læst i avisen, at han hed Gandalf og var 11 år. Han har

for nylig været oppe at slås med en yngre kronhjort. Da Gandalfs gevir sad fast i en tornebusk, blev han stanget til døde.

På Eremitagesletten så vi en flok dådyr – omkring 300 dyr. Lige før vi kom op til slottet, fandt vi et træ med et hul igennem stammen. Lars fortalte, at det var en gammel overtro, at man måtte ønske, hvis man kunne komme igennem hullet. Det kunne alle børnene, men de voksne måtte nøjes med at se på. Selvom vi havde regnet med, at turen ville tage to timer, var der næsten gået tre, da vi nåede til Peter Lieps Hus. Lars Rudfeld var som sædvanlig en spændende fortæller og har en enorm viden om både historie og alt, hvad der rører sig i dyrehaven.

Oplevelser, kreativitet og hygge fyldte efterårsferien

Af Folkevirkes næstformand
Jeanne Bau-Madsen

For 35. gang har Folkevirke holdt en vellykket bedstemor/børnebørn-lejr i skolernes efterårsferie. I Vejlbj Fed ved Middelfart mødtes de 47 deltagere.

Stedet er en DUI-Lejr, som ligger ved stranden og med en stor fodboldbane bag huset. Her tilbragte bedstemødre, to bedstefædre og 30 børn fem dejlige dage.

Lejrlederen Helle Bruun havde gjort et stort arbejde forud, så både sportsdag og – som noget nyt – en værkstedsdag gav nogle gode og spændende oplevelser.

Til sportsdagen deltog Michael Bruun. Han har altid nogle rigtig sjove idéer til, hvordan både børn og voksne kan få rørt sig. I år styrkede det ned, da vi begyndte, men det stoppede hverken børn eller

Michael Bruun, så bedstemødrene måtte finde paraplyerne frem. Vi spillede bl.a. blindfodbold og bowling med hvidkålshoveder, som skulle ramme nogle mælkekartoner med sand i.

Om eftermiddagen fortsatte vi med frisbee-rundbold og nu var det heldigvis blevet tørvejr.

Næste dag havde vi værkstedsdag med perlearbejder, malerier, linedans og papirfoldning. Des-

uden blev der lavet bål og bagt snobrød. Heldigvis var der mange dygtige bedstemødre, så der kom mange flotte sjove ting ud af arbejdet.

Om aftenen var der natløb. Det foregik i lunt og klart vejr, så det var et eventyr af stjerner. Nogle så endda et stjerneskyd!

Torsdag var der festmiddag og optræden. Bedstemor Anna havde haft travlt hjemmefra med at klippe blomsterhoveder til alle. Disse skulle hver især dekoreres, og da de blev lagt på guldduge, blev det nogle meget flotte borde, hvor vi spiste flæskesteg og is. Efter middag var der optræden. Børnene havde øvet sig hele ugen, og det blev nogle meget festlige timer, før alle gik trøtte i seng.

Fredag kørte vi hjem med en masse gode oplevelser, nye venskaber og et »På gensyn til næste år!«

Hele holdet 2011 står med havet som baggrund. Som det ses er humøret højt og vejret fint.

Det sker i Folkevirke i de næste måneder...

REGION HOVEDSTADEN

BORNHOLM

Kontakt:

Marianne Kofod Pedersen,
Svanekevej 32, 3740 Svaneke,
☎ 56 49 21 65

BIRKERØD ØST

Litteraturstudiekreds

Vi mødes hver 6. uge og planlægger fra gang til gang.

Kontakt:

Lis Timmermann,
Nørrevang 1, 3460 Birkerød,
☎ 45 81 37 60

KØBENHAVN

»På Folkevirke«

Niels Hemmingsens Gade 10,
1153 København K.

Landet over
tilrettelægger Folkevirke
møder, foredragsrækker,
studiekredse, temamøder,
kurser og lejre,
hvor alle kan deltage.

Ved redaktionens slutning
forelå der oplysninger
om disse arrangementer.

Mere detaljerede oplysninger
kan fås

ved henvendelse til
Folkevirkes kontor,
Niels Hemmingsens Gade 10, 3. sal,
1153 København K,
telefon 33 32 83 11

(bedst mandage, tirsdage og
onsdage mellem kl. 9 og 16)
eller på e-mail:

folkevirke@folkevirke.dk

Folkevirkes møder former sig
som åbne debatter
om aktuelle emner,
hvor deltagerne som regel
tager udgangspunkt i et oplæg.

**Folkevirkes møder er åbne
for alle interesserede!**

Folkevirkes Litteraturkreds i København

Mødestedet er Folkevirke,
Niels Hemmingsens Gade 10, 3. sal,
1153 København K.

☎ 33 32 83 11

**Vi mødes på torsdage
kl. 12-14.30.**

Halvårskontingentet er kr. 200,-

Kontakt:

Britta Poulsen, ☎ 46 36 56 32

KØBENHAVNS VESTEEN

Litteraturkreds

Møderne holdes den sidste tirsdag
i hver måned, kl. 14-17.

Med mindre andet er nævnt,
så holdes alle møder kl. 14 til 17 i
Glostrup Fritidscenter mødelokale 3.

Litteraturdag i Taastrup.

**Folkevirke på Vestegnen
arrangerer lørdag den 3. marts
2012 en spændende litteraturdag
kl. 10-16 i Taastrup.**

**Programmet kommer til at
indeholde to spændende oplæg
og et musikalsk indslag, så sæt
allerede nu kryds i kalenderen!**

Tilmelding og kontakt:

Ellen Kristiansen, Vegavænget 11,
2620 Albertslund, ☎ 43 64 62 07

LYNGBY

Kontakt:

Jeanne Bau-Madsen, ☎ 45 85 65 92

Ella Buck, ☎ 45 82 22 42

Lene Hjeds, ☎ 45 81 61 31

Eva Ladekarl, ☎ 45 87 73 77

Jytte Skou, ☎ 45 88 10 37

Doris Thye-Petersen, ☎ 45 81 44 18

Annette Albrecht, ☎ 45 87 43 67

REGION NORDJYLLAND

FOLKEVIRKE

VESTHIMMERLAND

Med mindre andet er nævnt,
foregår alle møder på Hotel Farsø
kl. 14-16.

Alle er velkomne. Entre samt kaffe/
te med kage, kr. 75,-

Program 2011

Mandag den 5. december

Forstander Uffe Raahede,
Jægerspris.

Emne: »Du pusling-land, som hygger dig i smug«. Fortælling og fællessang.

Program 2012

Mandag den 9. januar

Museumsleder Broder Berg,
Vesthimmerlands Museum, Aars.

Emne: »Kulturarven i Vesthimmerland«. Broder Berg fortæller om museets arbejde med kulturarven fra de ældste tider til i dag.

Mandag den 6. februar

Byrådsmedlem Ninni Lodahl
Gjessing, Næsbydale.

Emne: »Livet som kunstner, præst og politiker – med vægt på kunsten«. Generalforsamling afholdes efter mødet.

Mandag den 5. marts

Operasanger Christian Christian-
sen, Amager.

Emne: »30 år på Operaen – fra Kgs. Nytorv til Holmen«. Fortælling om oplevelser og erfaringer fra en lang karriere på de to scener.

Kontakt:

Formand Karen Pihlkjær,
☎ 98 66 16 80

Næstformand Inger Poulsen,
☎ 98 67 82 89

Kasserer Inga Roed,
☎ 98 67 82 23

Sekretær Marie Iversen,
☎ 98 66 30 94

Best.medlem Kirsten Madsen,
☎ 98 66 30 24

Best.medlem Esther Poulsen,
☎ 98 63 61 34

Best.medlem Lone Nørgaard,
☎ 98 65 82 57

Best.medlem Mona Bach Jensen,
☎ 22 40 29 58

Vesthimmerlands Litteraturkreds

Kredsen mødes i Dronning Ingrid Hallen, Farsø, hvor alle møder starter kl. 14.00, med mindre andet er anført.

Annie Christensen leder møderne.

Kontakt:

Studiekredsleder Annie Christensen,
☎ 98 67 71 31
Formand Kirsten Madsen,
☎ 98 66 30 24

REGION MIDTJYLLAND**HERNING**

Alle møder foregår på torsdage fra 14 til ca. 16 på Kulturellen, Nørregade 7, lokale »Lille festsal«. Man er meget velkommen 1/2 time før møderne.

Hvert arrangement koster for medlemmer kr. 30,- og for ikke-medlemmer kr. 50,- Medlemskontingent er for et år kr. 100,-

Kontakt:

Kredsleder Jytte Nielsen,
☎ 97 12 31 90
Inga Laugesen, ☎ 97 21 56 26
Inge Nedergaard Pedersen,
☎ 97 12 74 04
Tove Kattrup, ☎ 40 70 90 51
Grethe Madsen, ☎ 97 11 69 70

HOLSTEBRO**Kontakt:**

Karen Margrethe Madsen,
☎ 97 41 40 92

REGION SYDDANMARK**ODENSE**

Litteraturkredsen fortsætter

Kontakt:

Ida Hansen, ☎ 66 11 23 71

REGION SJÆLLAND**ROSKILDE**

Folkevirke i Roskilde indbyder til **samtalekreds** i litteratur. Møderne afholdes tirsdage kl. 14.00-16.30 i Roskilde Biblioteks foredragssal, hvis ikke andet er nævnt. Der holdes kaffe-/tepause. Prisen er kr. 35. Årskontingent er kr. 300 (dog kr. 150 for medlemmer af Folkevirke i København).

Program 2011**22. november**

OBS! Danske Banks foredragssal, indgang Palæstræde.
Hanne Reintoft: »Nu er det længe siden« v/Sigrid Thielsen.

6. december

Sofi Oksanen: »Renselse« v/Birthe Nielsen.

Program 2012**10. januar**

OBS! Danske Banks foredragssal, indgang Palæstræde.
Merete Pryds Helle: »Hej menneske« v/forfatteren.

7. februar - kl. 13.30 - Generalfor.

OBS! Danske Banks foredragssal, indgang Palæstræde.
Kirsten Thorup: »Tilfældets Gud« v/Ester Aagaard.

28. februar

Anne Lise Marstrand-Jørgensen:
»Hildegard« v/ Karen Elise Nabe-Nielsen.

13. marts

Haruki Murakami:
»Kafka på stranden« v/Britta Poulsen.

17. april

Udflugt til »Bakkehusmuseet« med baggrund i Maria Hellebergs »Kamma«. Efterfølgende kaffe i »Bjælkehytten«, Søndermarken.

Kontakt:

Formand Annette Molin,
☎ 46 36 09 31
annette.molin@mail.dk
Kasserer Britta Poulsen,
☎ 46 36 56 32
britta.poulsen@privat.dk
Sekretær Bente Laursen,
☎ 46 35 66 18
bente_l@youmail.dk
Kirsten Rudfeld,
☎ 46 35 68 91
rudfeld@webspeed.dk

Ester Aagaard,

☎ 46 75 75 41
esteraagaard@cybercity.dk
Inger Margrethe Christensen,
☎ 46 35 64 45
imc@ruc.dk
Anni Gudmundsen,
☎ 22 23 50 61
annira@sol.dk

UDLAND**GRØNLAND****Folkevirke i Nuuk****Kontakt:**

Rebekka Olsvig,
Jens Kreutzmann Aqq 30,
postboks 575,
3900 Nuuk, Grønland

USA**Folkevirke Appleseed****Kontakt:**

Meg & Anthony Smith,
30 Adriance Avenue,
Poughkeepsie, New York,
12601 USA

Folkevirke

Nysgerrig

Har du lyst til at **opleve** ting på en ny måde og foretage tværsnit i debatten på en anderledes og overraskende måde, så er Folkevirke et bud på et spændende debatforum. Folkevirke har specialiseret sig i at arrangere **debatmøder, studie-kredse og kurser** landet over.

Folkevirke har kredse flere steder, og de planlægger aktiviteter lokalt, mens Folkevirkes kontor i København planlægger større møder i samarbejde med interesserede, som brænder for en god idé.

Har du **en god idé**, men savner praktisk hjælp til at få den gennemført, så ring til Folkevirke og få en snak med oplysningskonsulent Susanne Tarp om, hvordan idéen kan realiseres – alene eller i samarbejde med lokale Folkevirkekredse.

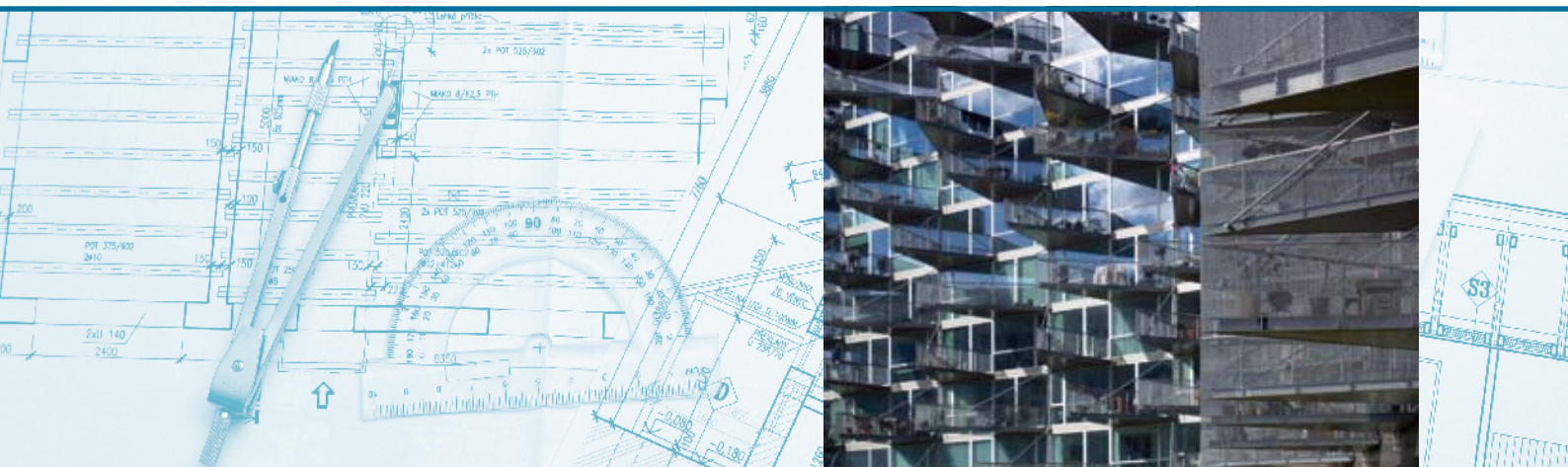
Bliv medlem af Folkevirke og:

- få tilsendt Folkevirkes kulturtidsskrift »Folkevirke« mindst fire gange om året
- få tilsendt programmer om større arrangementer
- få løbende information om, hvad der sker i Folkevirke
- få mulighed for selv at arrangere møder
- få mulighed for at få indflydelse på indholdet i mindre og større projekter
- blive tilknyttet en af Folkevirkes lokale kredse
- blive en del af et inspirerende netværk – lokalt og landsdækkende

Årligt kontingent kr. 400.

Du kan læse nærmere om Folkevirke på www.folkevirke.dk

FOLKEVIRKE,
tlf. 33 32 83 11, folkevirke@folkevirke.dk

Arkitekt Bjarke Ingels har bl.a. slået stregerne til VM Husene i Ørestaden.

Kulturelle oplevelser

Forårets repræsentantskabsmøde, som alle aktive folkevirkere kan deltage i, byder på en række oplevelser i bl.a. Ørestaden

Folkevirke holder sit årlige repræsentantskabsmøde i dagene den 21. og 22. april. Møderne er åbne for alle. Dog er det kun medlemmer af Folkevirke, der kan deltage i selve »generalforsamlingen«.

Lørdag den 21. april står i Ørestadens tegn. **Project creator Dorte Aggergaard** vil vise rundt i **Ørestaden** og især have fokus på **arkitekten Bjarke Ingels** og hans spektakulære byggerier.

Mødet indledes kl. 14.00 med kaffe/te og kage i en af Ørestadens restauranter, hvor Dorte Aggergaard bl.a. vil fortælle om Bjarke Ingels' byggerier. Derefter besøges nogle af de helt store byggerier.

Om aftenen spises en fælles middag på en af byens hyggelige restauranter.

Søndag den 22. april indledes kl. 10.00 med et **inspirerende foredrag**, hvor **professor Lars Brink** taler over emnet »Ord, der skaber vir-

kelighed« og lægger op til efterfølgende debat.

Forslag om nye vedtægter

Efter frokost holdes **repræsentantskabsmøde** efter vedtægterne. Som besluttet på det seneste repræsentantskabsmøde bliver der præsenteret forslag til nye vedtægter. En af de største ændringer i forslaget bliver et forslag om, at repræsentantskabet nedlægges, så Folkevirke i fremtiden udelukkende har medlemmer, og at der blandt medlemmerne vælges et forretningsudvalg.

Forslaget om at nedlægge repræsentantskabet stilles for på den måde at knytte medlemmerne tættere på Folkevirke og øge det demokratiske islæt. Flere har følt, at repræsentantskabet er blevet en unødigt konstruktion, som kan virke som en barriere.

Når man husker tilbage på, hvorfor repræsentantskabet i sin tid blev etableret, så var det, fordi Folke-

virke i de første mange år ikke havde medlemmer. Den eneste måde, man kunne støtte Folkevirke på, var ved at melde sig ind i en støttekreds. De, der så var meget interesserede og involverede i Folkevirke, blev valgt ind i et repræsentantskab, hvorfra man rekrutterede medlemmerne af forretningsudvalget. Men tiderne har ændret sig – og det har behovene også. Derfor stilles forslaget, som så kan debatteres på forårets møde.

Folkevirke håber, at mange aktive Folkevirke-medlemmer vil deltage i weekendens møder. Alle er velkomne til alle møder – dog er det kun medlemmer af Folkevirkes repræsentantskab, som har stemmeret på eftermiddagens repræsentantskabsmøde.

Detaljeret program udsendes, så snart vi har fået de sidste aftaler på plads.

Sæt allerede nu kryds i kalenderen!